

УДК 343.851

DOI <https://doi.org/10.32850/LB2414-4207.2024.34.30>

ДО ПИТАННЯ КРИМІНОЛОГІЧНОЇ ХАРАКТЕРИСТИКИ ОРГАНІЗАЦІЇ АБО УТРИМАННЯ МІСЦЬ РОЗПУСТИ ДЛЯ СПОЖИВАННЯ НАРКОТИЧНИХ ЗАСОБІВ ЧИ ПСИХОТРОПНИХ РЕЧОВИН В УКРАЇНІ

Козак Вячеслав Ярославович,
аспірант
(Одеський державний університет
внутрішніх справ, м. Одеса, Україна)

У статті розглядаються окремі кримінологічні показники кримінального правопорушення, передбаченого ст. 317 КК України у вигляді організації або утримання місць для незаконного вживання, виробництва чи виготовлення наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів, а також надання приміщення з цією метою за період 2018–2023 роки.

Проводиться аналіз статистичних даних кримінального правопорушення, передбаченого ст. 317 КК України, за інформацією Офісу Генерального прокурора України. Аналізуються показники кількості зареєстрованих кримінальних правопорушень у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів та інші кримінальні правопорушення проти здоров'я населення у порівнянні із загальною кількістю виявлених кримінальних правопорушень на території України за звітний період; показники кількості зареєстрованих посягань, за які передбачена відповідальність ст. 317 КК України та визначається питома вага даного кримінального правопорушення від загальної кількості виявлених діянь, передбачених Розділом XIII Особливої частини КК України. Визначається кількість кримінальних проваджень по факту вчинення вказаного діяння у яких особі було оголошено підозру, які було направлено до суду з обвинувальним актом та з клопотанням про застосування примусових заходів медичного характеру. Окремо зазначається кількість кримінальних проваджень за фактом створення наркопритону в рамках яких за звітний період не було прийнято кінцевого процесуального рішення.

Пропонується висновок, що за вказаний період кількість зареєстрованих випадків вчинення вказаних кримінальних правопорушень кожного року поступово зменшувалася, однак в 2023 році знову спостерігаємо поступове збільшення питомої ваги аналізованого кримінального правопорушення в складі всіх виявлених кримінальних правопорушеннях у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів та інші кримінальні правопорушення проти здоров'я. Окремо слід відмітити значний відсоток кримінальних проваджень по факту вчинення кримінального правопорушення, передбаченого ст. 317 КК України, які направляються до суду з обвинувальним актом, рідко має місце клопотання про застосування примусових заходів медичного характеру.

Ключові слова: наркопритон, організація або утримання місць розпусти для споживання наркотичних засобів чи психотропних речовин, кримінальне правопорушення, наркотики, незаконний обіг наркотичних речовин, наркотичні засоби, психотропні речовини, прекурсори та їх аналоги, кримінальне провадження, звітний період, стан злочинності, питома вага.

**ON THE ISSUE OF CRIMINOLOGICAL CHARACTERISTICS
OF THE ORGANIZATION OR MAINTENANCE OF BROTHELS
FOR THE CONSUMPTION OF NARCOTIC DRUGS
OR PSYCHOTROPIC SUBSTANCES IN UKRAINE**

Kozak Viacheslav Yaroslavovych,
Postgraduate Student
(Odesa State University of Internal Affairs,
Odesa, Ukraine)

The article examines certain criminological indicators of the criminal offense under Art. 317 of the Criminal Code of Ukraine in the form of organizing or maintaining places for illegal use, production or manufacture of narcotic drugs, psychotropic substances or their analogues, as well as providing premises for this purpose for the period 2018–2023.

Statistical data on the criminal offense under Article 317 of the Criminal Code of Ukraine are analyzed according to the information provided by the Office of the Prosecutor General of Ukraine. The number of registered criminal offenses in the field of trafficking in narcotic drugs, psychotropic substances, their analogues or precursors and other criminal offenses against public health is analyzed in comparison with the total number of detected criminal offenses in Ukraine for the reporting period; the number of registered offenses for which liability is provided for by Article 317 of the Criminal Code of Ukraine and the proportion of this criminal offense in the total number of detected acts provided for by the. The number of criminal proceedings on the fact of committing the specified act in which a person was notified of suspicion, which were sent to court with an indictment and a request for the application of compulsory medical measures is determined. The number of criminal proceedings on the fact of establishing a drug den in which no final procedural decision was made during the reporting period is indicated separately.

It is proposed to conclude that during this period, the number of registered cases of these criminal offenses gradually decreased each year, but in 2023 we again observe a gradual increase in the share of the analyzed criminal offense in the composition of all detected criminal offenses in the field of trafficking in narcotic drugs, psychotropic substances, their analogues or precursors and other criminal offenses against health. It should be noted that a significant percentage of criminal proceedings on the fact of committing a criminal offense under Art. 317 of the Criminal Code of Ukraine are sent to court with an indictment, and there is rarely a request for the application of compulsory medical measures.

Key words: drug den, organization or maintenance of brothels for the consumption of narcotic drugs or psychotropic substances, criminal offense, drugs, drug trafficking, narcotic drugs, psychotropic substances, precursors and their analogues, criminal proceedings, reporting period, crime rate, proportion.

Постановка проблеми. Незаконне споживання наркотиків оцінюється суспільством не тільки як хвороба, а й як «соціальне зло». Кримінологія визнає зловживання наркотиками відхиленою (девіантною) поведінкою. Суспільна небезпека наркопритонів, крім безпосередньо факту споживання наркотиків полягає в тому, що: у притонах до вживання наркотиків втягуються нові особи, неодноразово судимі особи продовжують закріплювати установки на ведення антигромадського способу життя, серйозно збільшується ризик захворювання на ВІЛ-інфекцію, гепатит через використання заражених шприців та інших інструментів для вживання наркотичних засобів, висока ймовірність заподіяння шкоди життю або здоров'ю особам, які перебувають або проживають безпосередньо в наркопритоні чи поруч із ним через неадекватну

поведінку наркоманів. Дослідження показників злочинності в цілому та окремих її видів, а також детермінант, є основою для розробки ефективних заходів запобігання та протидії злочинності, в тому числі й організації або утримання місць розпуски для споживання наркотичних засобів чи психотропних речовин в Україні, що пояснює актуальність даної теми.

Стан дослідження. Проблематика кримінально-правової охорони та запобігання правопорушенням у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів і прекурсорів досліджувалося чималою кількістю вітчизняних науковців, серед яких слід згадати наукові доробки: А. М. Бабенка, І. О. Доброреза, О. М. Джужі, І. О. Доброреза, Є. М. Карпенка, М. В. Корнієнка, О. М. Литвинова, А. А. Музики, В. І. Осадчого, Є. В. Фесенка, М. І. Хавронюка, М. С. Хрупи та ін. [1; 10; 11; 12; 13; 14; 15; 16; 17]. Та попри таку пильну увагу дослідників, питання кримінологічної характеристики та детермінації явища наркопритонів залишається маловивченим та таким, що вимагає додаткової предметної розробки.

Метою даної статті є аналіз кримінологічної характеристики організації або утримання місць розпуски для споживання наркотичних засобів чи психотропних речовин на території України за період 2018–2023 роки.

Виклад основних результатів дослідження. У наукових джерелах пропонується широкий підхід до розуміння поняття «кримінологічна характеристика», яке охоплює кількісно-якісні показники окремої групи (виду) кримінальних правопорушень, дані, що характеризують особу злочинця, причини й умови вчинення відповідної групи кримінально протиправних посягань, а також заходи їх попередження. Вбачається, що такий підхід обґрунтовується тим, що кримінологічна характеристика, як сукупність ознак кримінально караних діянь, повинна з необхідною повнотою відбивати відомості про істотні ознаки і властивості відображуваних у ній явищ і пов'язаного з ними певного кола обставин, важливих з точки зору вчинення кримінальних правопорушень [1, с. 41].

Переважно, у науково-практичній літературі висловлювала позиція з приводу того, що кримінологічна характеристика становить сукупність кількісно-якісних показників будь-якого виду (групи) кримінальних правопорушень – структуру, рівень, динаміку [2]. Однак, варто зауважити, що за таким підходом поза увагою залишається питання особливостей особи злочинця, аспекти детермінації, попередження та ін.

А. Ф. Зелінський [3, с. 164] та О. Г. Кальман [4, с. 10] дотримуються точки зору, що «кримінологічна характеристика – це комплексне поняття, яке визначає поширеність відповідної протиправної поведінки, її різновидів, типові способи скоєння злочинних посягань, їх мотивацію, місце та час скоєння, а також особливості особистості суб'єктів кримінальних правопорушень». Таким чином, за позицією вчених, поняття «кримінологічна характеристика злочинності» охоплює кількісні та якісні показники стану того або іншого виду злочинності та відомості про особистість злочинця.

А. В. Старушкевич наголошував, що кримінологічна характеристика – це «систематизовані відомості про динаміку злочинів, які мають значення під час встановлення їхніх причин і умов, що сприяють вчиненню злочинів та прийняттю заходів щодо їх усунення» [5].

Б. Є. Лук'янчиков зазначає, що кримінологічна характеристика кримінальних правопорушень – це «сукупність відомостей про генезу злочину, його причини й умови скоєння, частоту повторюваності та поділ злочинів за різними підставами, наприклад, віком, професією, освітою та ін.» [6, с. 170].

Варто згадати також позицію Л. М. Кулик, яка вважає, що кримінологічна характеристика – «це основа класифікації однорідних груп кримінальних правопорушень,

метою якої є розробка рекомендацій для поглибленого вивчення окремих видів злочинів та напрацювання рекомендацій щодо найбільш ефективних заходів їх профілактики [7, с. 12–13].

Також висловлюється позиція з приводу того, що «кримінологічна характеристика – це вихідний етап для оптимізації процесу розробки та реалізації заходів запобігання злочинам. Якщо розглядати попередження злочинів як цілісну систему, то кримінологічна характеристика являється однією її частиною, а іншою – є розробка та реалізація профілактичних заходів» [8, с. 211]. Таким чином, у змісті поняття кримінологічної характеристики окремих видів (груп) кримінальних правопорушень пропонується вирізняти кількісно-якісні показники певного виду (групи) кримінально караних діянь, кримінологічний портрет особи злочинця та потерпілого, а також аналіз причин та умов вчинення цих посягань.

Пропонується звернутися до офіційних статистичних даних правоохоронних органів [9] з метою проаналізувати окремі кримінологічні показники кримінального правопорушення у вигляді організації або утримання місць для незаконного вживання, виробництва чи виготовлення наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів.

У 2018 році було зареєстровано 487 133 кримінальних правопорушень, серед яких 27 007 було вчинено у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів та інші кримінальні правопорушення проти здоров'я населення, що склало 5,5% від загальної маси.

У 2019 році зареєстровано 444 130 кримінальних правопорушень, з яких 28 774 посягання у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів та інші кримінальні правопорушення проти здоров'я населення, що склало 6,5% в цілому.

За 2020 рік правоохоронним органам вдалося виявити та зареєструвати 360 622 кримінальних правопорушень, питома вага кримінально караних посягань у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів та інші кримінальні правопорушення проти здоров'я населення дорівнює 7,8%, що становить 28 204 кримінальних правопорушень.

У 2021 році на території України було виявлено 321 443 кримінальних правопорушень, 29 587 з яких було вчинено у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів та інші кримінальні правопорушення проти здоров'я населення, що відповідно становить 9,2%.

За звітний період 2022 року на території, підконтрольній Україні, було виявлено та зареєстровано 362 636 кримінальних правопорушень, з яких 34 398 діянь, які посягають на суспільні відносини у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів та інші кримінальні правопорушення проти здоров'я населення, що дорівнює 9,5%.

У 2023 році загальна кількість виявлених кримінальних правопорушень на території України становить 475 595, серед яких у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів та інші кримінальні правопорушення проти здоров'я населення – 39 124, що становить 8,2%. Із наведеного слід зазначити, що показник питомої ваги кримінальних правопорушень які посягають на суспільні відносини у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів та інші кримінальні правопорушення проти здоров'я населення загалом поступово збільшується із року в рік, незважаючи на те, що математичне вираження загальної кількості виявлених кримінальних правопорушень коливається, а в окремі роки навіть зменшується.

Пропонується звернутися до аналізу кількісних показників кримінального правопорушення, передбаченого ст. 317 КК України за такий же період.

Станом на 2018 рік було зареєстровано 511 випадків вчинення організації або утримання місць для незаконного вживання, виробництва чи виготовлення наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів, з яких лише 395 осіб отримали підозру у вчиненні кримінального правопорушення. Питома вага даного правопорушення в загальній кількості зареєстрованих кримінальних правопорушень у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів та інші кримінальні правопорушення проти здоров'я населення за звітний період склав 1,9%.

У 2019 році було зареєстровано 509 кримінальних правопорушень, відповідальність за яке передбачено ст. 317 КК України, а підозру було оголошено 396 особам. Порівнюючи показники за 2019 рік можемо поррахувати, що питома вага даного кримінального протиправного діяння в складі всіх виявлених кримінальних правопорушень, кримінальна відповідальність за які передбачена Розділом XIII Особливої частини КК України склала 1,8%.

За 2020 рік в Україні було зафіксовано 426 випадків організації або утримання місць для незаконного вживання, виробництва чи виготовлення наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів, тоді як підозра була оголошена 366 особам. Питома вага кримінального правопорушення, передбаченого ст. 317 КК України серед усіх виявлених діянь у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів та інші кримінальні правопорушення проти здоров'я населення за вказаний звітний період склала 1,5%.

У офіційній звітності правоохоронних органів за 2021 рік знаходимо інформацію, що за цей період було виявлено 357 випадків вчинення організації наркопритону на території України, однак підозру було оголошено лише 303 особам. Питома вага досліджуваного діяння серед усіх кримінальних правопорушень, передбачених Розділом XIII Особливої частини КК України, які були зафіксовані у цьому році склала 1,2%.

У 2022 році було виявлено 234 випадки вчинення кримінальних правопорушень, передбачених ст. 317 КК України та 202 особам було оголошено підозру у вчиненні даного діяння. Питома вага зазначеного правопорушення серед всіх кримінально караних діянь у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів та інші кримінальні правопорушення проти здоров'я населення склала 0,7%.

За 2023 звітний рік правоохоронними органами було зареєстровано 461 випадок вчинення випадків організації або утримання місць для незаконного вживання, виробництва чи виготовлення наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів на підконтрольній Україні території, а також 431 особа отримала підозру у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ст. 317 КК України. Питома вага кримінального правопорушення, передбаченого ст. 317 КК України у порівнянні з усією кількістю правопорушень, передбачених Розділом XIII Особливої частини КК України та виявлених у даному році склала 1,2%.

Таким чином, можемо спостерігати тенденцію до збільшення зафіксованої кількості організації або утримання місць для незаконного вживання, виробництва чи виготовлення наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів на фоні зменшення питомої ваги в порівнянні з загальною кількістю виявлених кримінальних правопорушень, передбачених Розділом XIII Особливої частини КК України. Варто зробити ремарку, що статистичні дані за період 2022-2023 років не місять об'єктивної інформації щодо значної частини територій нашої країни через їх окупацію, знаходження на лінії бойових дій чи прифронтового розташування, що унеможливує

адекватну роботу відповідних правоохоронних органів та збір інформації в таких населених пунктах.

Окрім вказаних показників пропонується розглянути також дані щодо результатів розгляду кримінальних проваджень, відкритих по факту вчинення посягання, передбаченого ст. 317 КК України, яка передбачає кримінальну відповідальність за вчинення організації або утримання місць для незаконного вживання, виробництва чи виготовлення наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів, а також надання приміщення з цією метою.

Так, із відкритих у 2018 році 395 кримінальних проваджень, в яких було вручено підозру особі за вчинення кримінального правопорушення за ст. 317 КК України, до суду було передано 372 кримінальних провадження з обвинувальним актом та з 3 клопотаннями про застосування примусових заходів медичного характеру. Примітно, що в цьому ж звітному періоді без прийнятого рішення залишилося 130 кримінальних проваджень. Такий показник становить 33% від загальної кількості проваджень, відкритих у цьому році за фактом вчинення організації наркопритону.

У 2019 році з 396 проваджень за фактом вчинення організації або утримання місць для незаконного вживання, виробництва чи виготовлення наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів де було вручено підозру особі, 374 кримінальних провадження було направлено до суду з обвинувальним актом та 5 з клопотанням про застосування примусових заходів медичного характеру. При цьому на кінець звітнього періоду без прийняття кінцевого процесуального рішення залишилося 125, що склало 31,5% від загальної кількості проваджень, відкритих у цьому році за фактом вчинення кримінально караної організації або утримання місць для незаконного вживання, виробництва чи виготовлення наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів.

За період 2020 року до суду з обвинувальним актом було направлено 339 кримінальних проваджень та 6 з клопотанням про застосування примусових заходів медичного характеру із 366 кримінальних проваджень, в рамках яких було оголошено підозру особі. Однак, на кінець року без належного процесуального рішення залишилося 74 кримінальних провадження, що становить 17,3% від загальної кількості проваджень, відкритих у цьому році за фактом вчинення кримінально караної організації або утримання місць для незаконного вживання, виробництва чи виготовлення наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів.

За 2021 рік з 357 фактів вчинення організації або утримання місць для незаконного вживання, виробництва чи виготовлення наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів до суду було направлено 272 кримінальних провадження з обвинувальним актом та одне провадження з клопотанням про застосування примусових заходів медичного характеру. Однак на кінець року без процесуального рішення залишилося 81 кримінальне провадження, що склало 22,7% від всієї кількості проваджень за звітний рік.

За 2022 рік до суду було скеровано 157 кримінальних проваджень за фактом вчинення кримінального правопорушення, передбаченого ст. 317 КК України з обвинувальним актом. У звітному періоді без прийняття процесуального рішення залишилося 75 кримінальних проваджень, що становить 47,7% від загальної кількості відкритих проваджень у цьому році.

Станом на 2023 рік за фактом вчинення організації або утримання місць для незаконного вживання, виробництва чи виготовлення наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів з обвинувальним актом до суду направили 355 матеріалів проваджень та 4 з клопотанням про застосування примусових заходів медичного

характеру. Також на кінець 2023 року без прийнятого кінцевого процесуального рішення залишилося 94 кримінальних провадження, що становить 26,4% від загальної кількості.

Із наведених показників можемо побачити, що значна більшість матеріалів кримінальних проваджень, відкритих за фактом вчинення кримінального правопорушення, передбаченого ст. 317 КК України направляється до суду з обвинувальним актом, одинці – з клопотанням про застосування примусових заходів медичного характеру. Водночас за аналізований період не було виявлено ні одного факту направлення до суду матеріалів кримінальних проваджень з клопотанням про звільнення від кримінальної відповідальності, а так само клопотань про застосування примусових заходів виховного характеру.

Отже, приходимо до висновків, що за період 2018–2023 роки показники вчинення організації або утримання місць для незаконного вживання, виробництва чи виготовлення наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів характеризуються певними особливостями та прослідковуються окремі тенденції. Так, за вказаний період кількість зареєстрованих випадків вчинення вказаних кримінальних правопорушень кожного року поступово зменшувалася, однак в 2023 році знову спостерігаємо поступове збільшення питомої ваги аналізованого кримінального правопорушення в складі всіх виявлених кримінальних правопорушеннях у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів та інші кримінальні правопорушення проти здоров'я. Окремо слід відмітити значний відсоток кримінальних проваджень по факту вчинення кримінального правопорушення, передбаченого ст. 317 КК України, які направляються до суду з обвинувальним актом, рідко має місце клопотання про застосування примусових заходів медичного характеру.

Список використаних джерел:

1. Доброрез І. О. Кримінологічна характеристика та попередження незаконного виробництва, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення чи пересилання наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів без мети збуту (за матеріалами Автономної Республіки Крим) : дис. канд. юрид. наук. Нац. юрид. акад. ім. Я. Мудрого. Харків, 2005. 208 с.
2. Кримінологія: Загальна та Особлива частини: підручник / І. М. Даньшин, В. В. Голіна, М. Ю. Валуйська та ін.; за заг. ред. В. В. Голіни. 2-ге вид. перероб. і доп. Х.: Право, 2009. 288 с.
3. Зелінський А. Ф. Кримінологія (курс лекцій). Харків, Прапор, 1996. 260с.
4. Кальман А. Г. Кримінологическая характеристика, детерминация и предупреждение изнасилований: автореф. дис. на соискание науч. степени кан-а юрид. наук: спец. 12.00.08. Харків, 1986. 18 с.
5. Старушкевич А. В. Криміналістична характеристика злочинів: навч. посіб. Київ: Правник, 1997. 44 с.
6. Лук'янчиков Б. Є. Поняття і види характеристик злочинів. Теорія оперативно-службової діяльності правоохоронних органів України: наукове видання / за ред. проф. В. Л. Регульського. Львів: ЛЮІВС при НАВС, 2000. С. 170–177.
7. Кулик Л.М. Боротьба зі злочинами, що вчиняються з використанням зброї: дис. ... канд. юрид. наук. за спец. 12.00.08. Запорізький юридичний інститут ДДУВС. Запоріжжя, 2006. 226 с.
8. Кримінологія: Заг. та Особл. частини: Підручник / За ред. І.М. Даньшина. Х.: Право, 2003. 352 с.
9. Про зареєстровані кримінальні правопорушення та результати їх досудового розслідування. Офіс Генерального прокурора. ГКД; URL: <https://gp.gov.ua/ua/>

posts/pro-zareyestrovani-kriminalni-pravoporushennya-ta-rezultati-yih-dosudovogo-rozsliduvannya-2

10. Бабенко А. М., Конопельський В. Я., Чекмарьова І. М. Кримінологічна характеристика та запобігання злочинності у при- кордонних регіонах Причорномор'я материкової України: монографія. Харків: Право, 2019. 264 с.

11. Бабенко А. М. Запобігання злочинності в регіонах України: концептуально-методологічний та праксеологічний вимір: монографія. Одеса: ОДУВС, 2014. 416 с.

12. Бабенко А. М. Сучасний стан та тенденції наркозлочинності, вбивств та самогубств у містах і сільських районах України: кримінологічний вимір та запобігання/ *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*: науковий журнал. 2018. Спеціальний випуск №1 (91) «Протидія наркозлочинності в Україні та у світі: проблеми та шляхи їх вирішення». Д.: Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, 2018. С. 16–26.

13. Бабенко А. М. Тактико-психологічні, кримінально-процесуальні, адміністративно-правові та оперативно-розшукові заходи профілактики і запобігання кримінальним правопорушенням. *Південноукраїнський правничий часопис*. № 1. 2021 С. 14–22.

14. Корнієнко М. В. Організаційно-тактичні засади проведення контрольної поставки наркотичних засобів і психотропних речовин. *Науковий вісник УжНУ. Серія «Право»*. 2021. № 67. С. 278–283.

15. Корнієнко М. В., Головін Д. В. Контроль за вчиненням злочинів у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів: організаційно-правові аспекти : монографія. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2022. 188 с.

16. Бабенко А. М., Палій М. В., Чекмарьова І. М. Взаємодія поліції, прокуратури та державної прикордонної служби України у протидії організованим кримінальним правопорушенням, пов'язаним із контрабандою, незаконним обігом зброї та наркотиків, тероризмом і протиправним перетином державного кордону України. *Електронне наукове видання «Аналітично-порівняльне правознавство»*. № 1. 2023. С. 436–440.

17. Бабенко А. М. Адміністративно-правові та кримінологічні заходи у роботі поліції із запобігання незаконному обігу наркотичних засобів, психотропних речовин та прекурсорів. *Вчені записки Таврійського національного університету імені Вернадського. Серія: юридичні науки*. Том 34 (73). № 3. 2023. С. 200–204.